

Πληροφορίες: Παπαθανάσογλου Αντωνίνα
τηλ.: 213 1306804
τηλ. Γραμματείας Κύκλου Ποιότητας Ζωής: 213 1306 664, -693
Email: gl@synigoros.gr

κ. ΘΕΟΔΩΡΟ ΣΚΥΛΑΚΑΚΗ
ΥΠΟΥΡΓΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
secmin@ypen.gr

κ. ΝΙΚΟ ΤΑΓΑΡΑ
ΥΦΥΠΟΥΡΓΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
secdepmin.per@ypen.gr

κ. ΕΥΘΥΜΙΟ ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗ
ΓΕΝΙΚΟ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΧΩΡΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ & ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
gramchora@ypen.gr

κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟ ΤΟΥΡΝΑ
ΥΦΥΠΟΥΡΓΟ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ & ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
deputyminister@civilprotection.gr

κ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΓΙΑΝΝΗ
ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
yfgyourgou@ypes.gov.gr

Θέμα: Επισημάνσεις του Συνηγόρου του Πολίτη αναφορικά με την πυροπροστασία των ακινήτων εντός ή πλησίον δασικών εκτάσεων (ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΑΟΚΑ/55904/2019/23.05.23)

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,
Αξιότιμοι κύριοι Υφυπουργοί,
Αξιότιμε κύριε Γενικό Γραμματέα,

Ο Συνήγορος του Πολίτη κατόπιν της μακροχρόνιας εμπειρίας του αναφορικά με την έρευνα υποθέσεων για τον καθαρισμό ιδιωτικών εκτάσεων και τη λήψη των απαιτούμενων μέτρων πυροπροστασίας, θα ήθελε να θέσει υπόψη σας ορισμένες παρατηρήσεις αναφορικά με τα ζητήματα που τίθενται από την εφαρμογή της ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΑΟΚΑ/55904/2019/23.05.23.

Η ανωτέρω ΚΥΑ εστιάζει σε μέτρα πυροπροστασίας των ακινήτων, τα οποία αφορούν τόσο το κέλυφος, όσο και τον περιβάλλοντα χώρο, ενώ εφαρμόζονται επιπρόσθετα των

πυροσβεστικών διατάξεων, εφόσον αυτά είναι επαχθέστερα. Από το σύνολο των μέτρων που υποχρεούνται οι ιδιοκτήτες να υλοποιήσουν, ακόμα και αν με την εγκύκλιο 42966/1311/19.04.24 για φέτος τα μέτρα που υποχρεούνται αυτοί να λάβουν έχουν περιοριστεί, προκύπτει ένα υπέρμετρο οικονομικό κόστος, στις περισσότερες των περιπτώσεων πολλών χιλιάδων ευρώ (πχ. κατασκευή μάνδρας ύψους 1 μέτρου με άκαυστα υλικά, τοποθέτηση πυράντοχων εξωτερικών κουφωμάτων, τοποθέτηση μεταλλικής άκαυστης σίτας, αντικατάσταση υδροροών, πλήρωση διάκενων με άκαυστα υλικά ή ακόμα και αντικατάσταση στέγης, εγκατάσταση συστήματος καταιονισμού ύδατος κτλ). Περαιτέρω, το πλήθος των πολιτών που θα αναγκαστούν να συμμορφωθούν με αυτά τα μέτρα είναι εξαιρετικά μεγάλο, γιατί η εν λόγω ΚΥΑ θεσπίζει οριζόντιες διατάξεις – με μόνη παράμετρο μερικής διαφοροποίησης των υποχρεωτικών εργασιών την κλίμακα επικινδυνότητας του ακινήτου - που αφορούν τόσο τα ακίνητα εντός, όσο και τα ακίνητα εκτός σχεδίου, τα ακίνητα μόνιμης ή εξοχικής κατοικίας, όπως και τα ακίνητα οποιασδήποτε χρονολογίας κατασκευής, όσα και αυτά που πρόκειται να ανεγερθούν. Πρέπει να τονιστεί ότι η συγκεκριμένη ΚΥΑ προκύπτει ότι εστιάζει στην προστασία των ιδιωτικών περιουσιών, παρά στην προστασία της δημόσιας περιουσίας από την πυρκαγιά.

Επισημαίνεται ότι το κράτος μέχρι σήμερα επιτρέπει την εκτός σχεδίου δόμηση, χωρίς να έχει προηγηθεί συγκεκριμένος χωροταξικός σχεδιασμός, χωρίς να έχει επιλύσει τα ζητήματα των κοινόχρηστων οδών σε συνάρτηση με την οικοδομησιμότητα των γηπέδων κλπ., ενώ, έχει κρίνει ως ανεκτά και τα μορφώματα οικισμών εντός δασών και δασικών εκτάσεων, με τις αντίστοιχες διατάξεις για τις οικιστικές πυκνώσεις. Πολλώ δε μάλλον παραμένουν ακίνητα εντός δασικών και αναδασωτέων εκτάσεων τα οποία, εάν και έχουν κριθεί ως τελεσιδικώς αυθαίρετα, δεν κατεδαφίζονται. Επίσης, η διαδικασία ολοκλήρωσης των δασικών χαρτών της χώρας καθυστερεί, καθώς οι αρμόδιες επιτροπές εξέτασης αντιρρήσεων καλούνται να διαχειριστούν πλήθος αντιρρήσεων των πολιτών. Επιπλέον, συχνά σημειώνονται καθυστερήσεις στην υλοποίηση έργων αντιπυρικής προστασίας εντός δασών και δασικών εκτάσεων. Η διοίκηση και οι σχετικοί φορείς είναι υπεύθυνοι για τη λήψη μέτρων κατά των πυρκαγιών με τις ενδεδειγμένες προληπτικές ενέργειες (διάνοιξη αντιπυρικών οδών, υπογειοποίηση καλωδίων ηλεκτρισμού, καθαρισμό εκτάσεων παρακείμενων στο οδικό δίκτυο κτλ), όπως επίσης και για την πυρόσβεση. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι το κράτος δεν είναι συνταγματικά αποδεκτό (άρθρα 24 και 17 του Συντάγματος) να μετακυλύει, σε μεγάλο βαθμό, τις ευθύνες της προστασίας της περιουσίας και του περιβάλλοντος από τις πυρκαγιές στους ιδιώτες, με υπέρμετρα, μάλιστα, επαχθείς οικονομικά όρους για αυτούς.

Εκτός των ανωτέρω, η επίμαχη ΚΥΑ θίγει το συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα της ιδιοκτησίας (άρθρο 17), καθώς, όπως προαναφέρθηκε, τα έξοδα υλοποίησης των υποχρεωτικών μέτρων πυρασφάλειας είναι υπέρογκα και όσοι πολίτες δε δύνανται να τα καταβάλλουν θα κατευθυνθούν αναγκαστικά προς την επιλογή μεταβίβασης των ακινήτων τους ή θα βρεθούν υπόχρεοι καταβολής υψηλών διοικητικών προστίμων, που καμία αντιστοιχία δεν έχουν με τα πρόστιμα που προβλέπονται στις υφιστάμενες πυροσβεστικές διατάξεις. Παράλληλα, θα προκύψει και το ζήτημα της δυσχέρειας ασφάλισης της περιουσίας κατά της πυρκαγιάς, γιατί εκτιμάται ότι οι ασφαλιστικές εταιρείες θα απαιτήσουν την τήρηση των συγκεκριμένων μέτρων πριν προβούν στη σύναψη σύμβασης, ενώ τα ασφαλιστήρια

συμβόλαια που βρίσκονται σήμερα εν ισχύ, είναι πολύ πιθανό, να τροποποιηθούν με επαχθέστερα ασφάλιστρα για όσους πολίτες δεν έχουν προβεί στις προβλεπόμενες εργασίες.

Οι πυροσβεστικές διατάξεις περί καθαρισμού εκτάσεων που ίσχυαν και ισχύουν μέχρι σήμερα κατά την άποψη της Αρχής, είναι επαρκείς, πλήρως λειτουργικές και εφαρμόσιμες από όλους τους πολίτες. Συγκεκριμένα η τελευταία πυροσβεστική διάταξη 20/2024 προβλέπει τα ακόλουθα: α) Υλοτομία και απομάκρυνση των ξερών και σπασμένων δέντρων και κλαδιών, καθώς και των κλαδιών που βρίσκονται σε άμεση επαφή με κτίσμα, β) Απομάκρυνση της καύσιμης φυτικής ύλης που βρίσκεται στην επιφάνεια του εδάφους όπως ενδεικτικά το φυλλόστρωμα, τα ξερά χόρτα και τα κατακείμενα ξερά κλαδιά, γ) Αποκλάδωση της βάσης της κόμης των δέντρων και αύξηση του ύψους έναρξής της από την επιφάνεια του εδάφους, ανάλογα με την ηλικία και το είδος του δέντρου, δ) Αραιώση της θαμνώδους βλάστησης ως προς την κάλυψη του εδάφους, ε) Απομάκρυνση τυχόν άλλων εγκαταλελειμμένων καυστών, αναφλέξιμων, εκρήξιμων ή εύφλεκτων υλικών, αντικειμένων και απορριμμάτων. Τα πρόστιμα καθορίζονται ως εξής: α. πρόστιμο πενήντα (50) λεπτών του ευρώ ανά τετραγωνικό μέτρο, με ελάχιστο ποσό τα διακόσια (200) ευρώ, β. δαπάνη του αυτεπάγγελτου καθαρισμού του χώρου και απομάκρυνσης των υλικών. Ο Δήμος σε περίπτωση μη συμμόρφωσης αναλαμβάνει τον αυτεπάγγελο καθαρισμό των εκτάσεων εάν ο ιδιοκτήτης αμελεί να το πράξει. Η συγκεκριμένη πυροσβεστική διάταξη αφορά τόσο τα εντός ορίων οικισμού, όσο και τα εκτός σχεδίου γήπεδα με κτίσμα, ως και εκτάσεις χωρίς κτίσμα στα 100 μέτρα από τα όρια των οικισμών.

Συμπερασματικά, ο Συνήγορος του Πολίτη εκτιμά ότι τα μέτρα, τα οποία ήδη ισχύουν με τις πυροσβεστικές διατάξεις, είναι πλήρη και επαρκή τόσο για την προστασία του περιβάλλοντος όσο και των ακινήτων. Εντούτοις, τα περιστατικά παράλειψης καθαρισμού των εκτάσεων θα έπρεπε, πιθανά, να αντιμετωπιστούν με υψηλότερα πρόστιμα, προκειμένου οι πολίτες να προβαίνουν αμελητί στις απαιτούμενες ενέργειες. Επίσης, είναι απαραίτητη η οργάνωση, στελέχωση και υποστήριξη των αρμοδίων υπηρεσιών των Δήμων ώστε να πραγματοποιούνται περισσότεροι έλεγχοι σε τακτική βάση. Τέλος, προς τη σωστή κατεύθυνση είναι η δημιουργία ενός ενιαίου συστήματος παρακολούθησης των ελέγχων και της πορείας του καθαρισμού των γηπέδων από την κεντρική διοίκηση.

Κατόπιν των ανωτέρω, η εφαρμογή της ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΑΟΚΑ/55904/2019/23.05.23, θα οδηγήσει σε υπέρμετρη οικονομική επιβάρυνση των πολιτών και σε κάθε περίπτωση, τα υφιστάμενα ακίνητα, θα πρέπει να εξαιρεθούν από την εφαρμογή των συγκεκριμένων διατάξεων.

Με την πεποίθηση ότι οι ανωτέρω απόψεις και προτάσεις θα βρουν πρόσφορο έδαφος και θα τύχουν της αναγκαίας εκτίμησης, παραμένουμε στη διάθεσή σας για παροχή περαιτέρω διευκρινίσεων.

Με τιμή

Ανδρέας Ποττάκης
Συνήγορος του Πολίτη